

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן הרב יוסף חיים זי"ע בראשות כב' מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

אורי וישעי

פרשת אמור

כניסת שבת: 18:50

ציאת השבת: 19:58 לדעת ר"ת: 20:31

בתם פז - מיאוריק על הפרשה

עטרת פז

לא יטמא בעל בעמיו (א, ד)
יש בעל שמתמא לאשתו ויש בעל שאינו מטמא לאשתו, מקשה המדרש לקח טוב כיצד? שהכהן מטמא לאשתו כשרה, ואינו מטמא לאשתו פסולה כגון: גרושה או פסוהל, ומנין למדים זאת שנאמר בעמיו, בזמן שהן עושין מעשיו עמיו, ולא שפרשו מדרכי ציבור.

נאמר בפרשתנו "וספרתם לכם ממחרת השבת, מיום הביאתכם את עומר התנופה, שבע שבתות תמימות תהיינה" (כ, טו)
את המילה "לכם" דורשים חז"ל: וספרתם "לכם" שתהא ספירה לכל אחד ואחד. כלומר, ספירת העומר איננה מוטלת על בית הדין אלא על כל יחיד מישראל, ולא זו בלבד אלא, שלפי דעת חלק מן הפוסקים, כל אחד חייב לספור בעצמו ואין אדם יכול להוציא את חברו ידי חובה בספירת העומר.
ונשאלת השאלה: מדוע שונה מצוות ספירת העומר ממצוות אחרות כגון קידוש וברכות שבהם יכול אדם להוציא את חברו ידי חובה?

שור או כשב

מצינו למדרש ויקרא רבה (פכ"ז ג), שהקשה על לשון הפסוק וכי שור נולד והלא עגל נולד, ולמה לא קרא המקרא שור? אלא משום שנאמר עשו להם עגל מסכה (שמות לב, ח) לפיכך קראו הכתוב שור ולא עגל, שלא להזכיר את ענין ישראל.

כדי להבין זאת, יש להבין תחילה את מטרתה של ספירת העומר. ספירת העומר עניינה בהכנתו של עם ישראל לקראת מתן תורה. עם ישראל יצא בפסח מעבדות לחרות, אולם זוהי חרות גשמית בלבד, אך על מנת להיות ראוי לקבלת תורה, על העם היה לטהר את נפשו ממ"ט שערי טומאה שהיה שרוי בהם, ולהכין את נפשו לקראת מתן תורה. כך כל אחד ואחד צריך לנצל את ימי ספירת העומר להכין את עצמו לקבלת התורה שבחג השבועות.

קבלת התורה

וּקְרַאתֶם בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וּבִקְצֹרְכֶם אֶת קִצִּיר אֲרֻצְכֶם, לֹא תִכְלֶה (כו-כא, כב)
עליכם לחג את חג השבועות, חג קבלת התורה, לא רק על החוקים אשר אילולא התורה לא היו ידועים לכם כל עיקר, אלא גם על המצוות השכליות, כגון צדקה לעניים ורחמים על אומללים, גם כן יש להודות ולהלל להשם יתברך, שציווה זאת בתורתו הקדושה. כי הניסיון כבר הוכיח, שבלי אמונה באלוהים עשוי האדם להפוך לחית יער, ללא זיק של רחמים, אשר בגלל אנוכיותו האישית או הלאומית יעשה את המעשים הנתעבים והשפלים ביותר. רק משום ש"אני ה' אלוקיכם" תשמרו גם את המצוות שהן "לעני ולגר"... לפיכך עליכם לקרוא לחג השבועות מקרא קודש אפילו לגבי מצוות של "ובקצרכם"... שכן אילולא קבלת התורה לא הייתם שומרים אותן... (משך חכמה).

מצד שני, אנו למדים מהפרשה המתארת את מתן תורה, שהתורה לא נתנה ליחידים אלא לכלל ישראל ולא זו בלבד אלא שקיומה המלא תלוי בכך שכל אחד מישראל יקיים את תפקידו. מכאן ניתן להבין מדוע מעשיו של כל אחד מישראל אינם משפיעים רק על האדם עצמו אלא על העם כולו, וזהו העניין של "כל ישראל ערבים זה לזה".
הערבות ההדדית היא היסוד לקבלת התורה, ואכן רבי עקיבא העמיד את התורה כולה על היסוד של "ואהבת לרעך כמוך". אולם תלמידיו לא הפנימו מספיק את תורת רבם (לפי המדרגה שהיתה מצופה מהם) ולא נהגו כבוד זה בזה: שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטופרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה (יבמות סב:), ומתי מתו תלמידי רבי עקיבא? מפסח עד עצרת-בימי ספירת העומר. ומסביר הרב יצחק אריאלי בספר 'הקדמת עיניים למשפט': "ומתו כולם מפסח עד עצרת דווקא, זמן הכנת הלבבות לאהבה אמתית לכללות ישראל, עד הגעה לכלל אחדות מופתית 'ויחן שם ישראל' - שנעשו כולם כאיש אחד לב אחד, אז הוכשרו לקבלת התורה מתוך האפשרות של הערבות השלמה, שאין התורה נמסרה אלא לכללות ישראל".

אוכל נפש

וְכָל מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה וּגְוֵי הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תַעֲנֶה בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה וּנְכַרְתָּהּ מֵעַמִּיָּה (כג-כט, ל)
פירש מהר"ל חריף זצ"ל בכלל המועדים מותר לעשות מלאכה לצורך אוכל נפש, פרט ליום הכיפורים שאז אסורה אפילו מלאכה כזו - וְכָל מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ - ומיד מוסיפה התורה טעמו של דבר, לפי שביום זה חובה היא להתענות ואינו שייך בו אוכל נפש, (ומה שצריכים להכין אוכל לפעושות אינו בא בחשבון, לפי שזה צריך להיות "שוה לכל נפש").
בזה מתחווה היטב מה שבעת חנוכת בית המקדש הראשון, כאשר בני ישראל אכלו ושתו ביום הכיפורים מחמת השמחה (מועד קטן ט), גם בישראל ביום הכיפורים (רש"י בעין יעקב) - והלא יכולים היו להכין את המאכלים מערב יום כיפור? אלא מכיון שמותרים היו אז לאכול הרי היה איפוא הבישול לצורך אוכל נפש ולכן מותר היה לבשל כמו בכל מועד אחר.

ד"ת לעיני ר' מרדכי ניזרי בן סוליקה ז"ל
העלון נודב על ידי ידידינו רב פעלים לתורה ולתעודה ר' דוד ניזרי ורעייתו שתחי'

הליכות מלבי

נושא: מנהגי ימי הספירה

קומי אורי - הילולת רשב"י זי"ע

כתוב בספרים שבטרם כניסת רשב"י למערה היה מוזכר בחז"ל בשמו רבי שמעון לבד בלי שם אביו, ובדרך כלל אין הלכה כמותו, ואחרי שהיה במערה והיה לו צער, אזי מוזכר שמו עם שם אביו רבי שמעון בר יוחאי, ומאז גם הלכה כמותו.

ושם נברא מעין לו וחרוב למאכלו. כתוב בזוהר חדש שאילן החרובים התחלף בע"ש לאילן של תמרים, שואלים: והרי הם אסורים משום ערלה, יש מתרצים שמכיון שהיה אילן של נס אין בו דין ערלה. ועל פי מה דאיתא במסכת ערלה (פ"א מ"ב) "העולה מאליו חייב בערלה" ומבואר שם בר"מ ובר"ש שזה הוא דווקא כשעלה ברשות היחיד ובמקום יישוב אבל אם עלה ברשות הרבים או במקום טרשים אין בו איסור ערלה וכן פסק הרמב"ם ז"ל בהלכות מעשר שני ונטע רבעי (פ"י ה"ו) וז"ל "העולה מאליו במקום טרשים פטור" עכ"ל עיי"ש.

א"כ מתורץ הא שרשב"י ובנו אכלו מפירות אלו כי הרי לא היו במקום יישוב ועלו מאליו ואין בו איסור ערלה.

אחד מן הצדיקים נסע פעם לקברו של ר' עקיבא, והיה קשה לו מאוד להגיע לשם בדרך של אבנים וסלעים, לאחר שהלך כברת-דרך, אמר שאין בכוחו להמשיך, וחזר, אמר לתלמידיו: אני כבר אפגוש את ר' עקיבא במשנה ובגמרא. וכן אמר איזה רב לתלמידיו, שאפשר לפגוש את רשב"י במשנה ובגמרא. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

יצתה בת-קול ואמרה: עולו ואתכנשו בהילולא דרבי שמעון בר יוחאי (זוהר).

לר' שמעון היו שבעה תלמידים, בא אליהו הנביא ואמר לכל אחד מהם את יומו, אחד בבחינת יום ראשון, ואחד בבחינת יום שני, וכן לכולם, ולרשב"י אמר לו אתה בבחינת שבת קודש. רמז: שמעון בר יוחאי בגימ' 702 גם שבת בגימ' 702.

כתוב בספרים: בל"ג בעומר מתפשטת נשמת רשב"י בכל העולם, מי שלא נוסע להשתטח על קברו במירוץ, יכול להתפלל בכל מקום.

"בראשית" ר"ת: תנא אילוקי ר'בי שמעון בר' יוחאי.
"ברא" ר"ת: בינו ר'בי איליעזר.

כתוב בפר' מקץ "אליקים ואלקי אביכם נתן לכם מטמון וכו', ויוצא אלהם את שמעון" רמז על ספר הזוהר ששמעון יוציא את המטמון, דהיינו סודות התורה.

תורתו מגן לנו, היא מאירת עינינו,
הוא ימליץ טוב בעדנו,
אדונו בר יוחאי

המנהג בכל תפוצות ישראל שלא לשאת אשה בימי הספירה מפסח ועד ל"ד לעומר.

ובתשובות הגאונים מובא מקור המנהג שלא לשאת אשה בימים אלו, משום מנהג אבלות, שכך אמרו חכמים (בימות סב): שנים עשר אלף תלמידים היו לא לרבי עקיבא, וכולם מתו בין פסח לעצרת (חג השבועות), מפני שלא נהגו כבוד זה בזה. וכולם מתו באסכרא.

והטעם שמיום ל"ד לעומר כבר נוהגים לשאת אשה, מבואר על פי מה שכתב בספר המנהג (דף ע"ב): בשם רבנו זרחיה הלוי שמצא כתוב בספר קדמון הבא מספרד, שכולם מתו מפסח ועד פרוס עצרת, ומאי פרוס, פורסא פלגא (דהיינו "פרוס" פירושו חצי מהתקופה שקודמת לשבועות) כדתנן, שואלין בהלכות הפסח קודם הפסח שלושים יום, ופלגא דידהו, דהיינו ט"ו יום קודם עצרת. וכן כתבו עוד מרבתינו הראשונים, וביארו שאם נסיר חמשה עשר מארבעים ותשעה יום שבין פסח לעצרת נשארו שלושים וארבעה ימים, ומכל מקום ביום ל"ד לעומר בבוקר, כבר מותר לשאת אשה משום שמקצת היום ככולו לענין אבלות, וכיון שכבר עבר קצת מיום ל"ד אין צריך יותר לנהוג אבלות.

ומכל מקום מנהג האשכנזים שנושאים נשים בל"ג לעומר וכך פסק הרמ"א (סימן תצ"ג), משום שהם סוברים שביום ל"ג לעומר כבר פסקו תלמידי רבי עקיבא למות, שכך כתבו כמה ראשונים (ומהם בעל ספר המנהג), שקבלה בידם שביום ל"ג פסקו מלמות, ואף בליל ל"ג לעומר יש מהאשכנזים שנוהגים להקל לשאת אשה.

פשט המנהג שלא להסתפר בימי ספירת העומר, למנהג האשכנזים עד יום ל"ג לעומר, ולמנהג הספרדים עד יום ל"ד לעומר בבוקר. בימי הספירה ויש מהספרדים שמיקלים לענין תספורת כמנהג האשכנזים, שבליל ל"ג לעומר כבר מסתפרים, והמיקלין בזה מבני עדות המזרח יש להם על מה שיסמוכו.

החרדים לדבר ה' נזהרים בענין תספורת בימי הספירה אף לענין גילוח הזקן, אלא שיש מיקלים בזה למי שמצטער הרבה כשאינו מגלח זקנו, משום שכתב הרדב"ז שבענין כזה שאינו בתורת חובה ממש מתקנת חכמים, אלא מנהג בלבד, כל שיש צער כזה יש להקל, אולם ראוי מאוד להחזיק במנהג זה שנהגו בו אבותינו משנים קדמוניות, שלא לגלח את הזקן בימי הספירה. ויש אשר נהגו ע"פ הסוד דעד ערב חג השבועות לא מתגלחים ולא מסתפרים.

ד"ת לע"נ הגאון הרב יעקב חי בן מרגלית זצ"ל
ת"צ/ב'ה'